

MARINOV ZBORNIK

Papers in Honour of Professor Emilio Marin

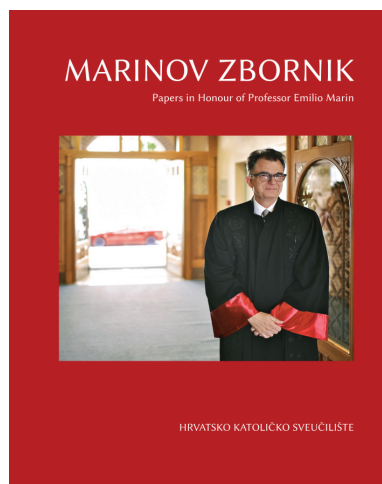
(ur. Mario Kevo, Ivan Majnarić, Suzana Obrovac Lipar)

Nakladnik: Hrvatsko katoličko sveučilište; tisak: Znanje d.o.o.

Zagreb, 2022; 1044 str.

Posljednjih smo godina svjedočili nizu prigodnih zbornika koji obilježavaju istaknute znanstvene karijere nekolicine sveučilišnih profesora humanističkih znanosti, a sada se slavljenicima pridružio i doajen hrvatske arheologije i povijesti dr. sc. Emilio Marin, ugledni znanstvenik, akademik, profesor, prorektor, ravnatelj, diplomata, promicatelj kulturne baštine, urednik i esejista..., kojemu je 70. obljetnica života uveličana objavom *Zbornika ad honorem* ili tzv. *Festschrifta*. Zbornik je objavilo Hrvatsko katoličko sveučilište, na kojemu je Emilio Marin dugogodišnji predavač i nositelj brojnih administrativnih funkcija.

Zbornik je velikog opsega i iznimno svestran te tehnički bogato opremljen i uređen. Nakon predgovora prof. dr. sc. Željka Tanjića, rektora Hrvatskog katoličkog sveučilišta, te uzoritog kardinala Gianfranca Ravasija, predsjednika Papinskog vijeća za kulturu i Papinskog povjerenstva za svetu arheologiju, slijedi detaljni životopis prof. Marina. Potom slijedi cjelina *Laudatio* s deset tekstova te središnji dio Zbornika posvećen radovima iz različitih znanstvenih područja. Zbornik je istinski odraz multidisciplinarnosti s obzirom da obuhvaća istraživanja povjesničara, arheologa, povjesničara književnosti, teologa, povjesničara umjetnosti, komunikologa, filologa, muzeologa, lingvisti, teatrologa i mnogih drugih. Ta je širina tematike navela uredništvo da odabere periodizaciju kao osnovni kriterij strukturalnog oblikovanja zbornika. Radovi su stoga razvrstani, s obzirom na sadržaj koji obrađuju, u dvije velike cjeline koje obrađuju: jedna teme iz antike, a druga teme iz vremena srednjeg vijeka, novog vijeka i suvremenog doba. Posljednjoj su cjelini pridruženi radovi bez izražene note periodizacije, oni dijakronijski ili oni koji se bave temama mimo periodizacije. Radovi su u cjelinama poredani abecednim redoslijedom imenom autora, kategorizirani i opremljeni odgovarajućim znanstvenim aparatom nužnim za objavu znanstvenih djela. Članci su pisani na hrvatskom, engleskom, francuskom i njemačkom jeziku. Većinom se radi o izvornim znanstvenim radovima, ali ima tu i eseja i prikaza te stručnih radova.

Zbornik završava *Pogovorom* Nicolasa Grimala, popisom i kazalom autora radova s osnovnim informacijama o samim autorima, te popisom recenzenata. Zbornik krasi i nekolicina fotografija Slavljenika. Urediti zbornik ovolikog opsega zahtijeva silan urednički rad pa stoga čestitke treba uputiti i urednicima *Zbornika* Marinu Kevi, Ivanu Majnariću i Suzani Obrovac Lipar na trudu koji su uložili u taj posao.

Pohvalni uvod donosi nam 10 radova koji opisuju život i djelovanje prof. Marina na brojnim institucijama, predstavljaju njegova znanstvena djela i osvrću se na njegov znanstveni rad te istaknute funkcije i službe koje je obnašao tijekom svoje duge karijere. Tu su svoje radove profesoru Marinu posvetili cijenjeni autori poput kardinala Raffaelea Farine, Josipa Vrandečića, Michaela Grasa, Isabel Rodà de Llanza, barona Hermana Van der Weea, Marina Srakića, Rajka Bratoža, Milana Bešlića, Brune Matoša i Božice Kitičić Prunč. Tu su urednici smjestili i dva osvrta na posljednji veći uradak profesora Marina, znanstvenu monografiju *Mursa. Hadrijanova kolonija uz limes Rimskog Carstva*, objavljenu 2018. godine u nakladi Akademijinih Znanstvenog vijeća za antropologijska istraživanja i Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku te u sunakladi Muzeja Slavonije Osijek i Hrvatskog katoličkog sveučilišta (autori osvrta su Marin Srakić i Rajko Bratož). Pojedini radovi obrađuju određene aspekte znanstvenih djela Emilija Marina, poput likovnosti u opusu (Milan Bešlić) ili pak njegove poglede o značenju i ulozi arheoloških muzeja u promicanju humanističkih svjetonazora (Bruno Matoš).

U cjelini koja se bavi *Antikom* okupljeno je čak 35 radova raznovrsne tematike, koje je nemoguće sve navesti u ovom prikazu. Istaknimo samo neke teme, napominjući da ih donosimo samo kao pokazatelj šarolikosti i bogatstva interesa koji su zastupljeni. Tu su analize ranih jadranskih paleolitičkih nalazišta i pojava simbolike, umjetnosti i duhovnosti (Ivor Karavanić), komentar o epu *Argonautika* Apolonija Rođanina (Siniša Bilić-Dujmušić) ili analiza karijere prefekta Petronija Proba u Iliriku (Péter Kovács). Zatim niz tema iz ranokršćanske arheologije poput prikaza mozaika u ranokršćanskim crkvama u Tunisu (Fathi Bejaoui) ili paleokršćanskih katakombi u Palermu (Rosa Maria Carra Bonacasa); tu su i numizmatičke teme poput novih zapažanja o slavnom medaljonu Antonina Pija iz splitskog arheološkog muzeja (Maja Bonačić Mandinić); epigrafičke teme kao objava olovnih pločica iz isejske nekropole (Maja Ugarković i Jelena Marohnić); pa objave recentnih arheoloških iskopavanja iz Narone (Toni Glučina); analize pojedinih antičkih spomenika npr. mramornog reljefa s grifonima iz Stobija (Silvana Blaževska) ili analiza rimskog carskog portreta od Dioklecijana do Justinijana (Jean-Pierre Caillet)... Od ostalih autora svoj su članak profesoru Marinu u ovom dijelu *Zbornika* posvetili: Ivo Babić, François Baratte, László Borhy, Hugo Brandenburg, Olof Brandt, Alka Domić Kunić, Werner Eck, Michael Eisenberg, Arthur Segal, Robert Halleux, Jacques Jouanna, Denis Knoepfler, Giuseppe Lepore, Jean-Pierre Mahé, Silvia Maria Marengo, Aleksandra Nikoloska, José Miguel Noguera Celdrán, Asher Ovadiah, Ruth Ovadiah, Gianfranco Paci, Olivier Picard, John Scheid, Lucrezia Spera, Nikolina Šimetin Šegvić, Andrew

Wallace-Hadrill i John J. Wilkes. Cjelina *Antika* predstavlja središnji i najopsežniji dio Zbornika, što je i razumljivo budući da su antika i njezini mnogobrojni aspekti predstavljali i predstavljaju temeljni interes Marinovog znanstvenog rada, te su mnogi od priloženih radova njegovih kolega nerijetko svoje polazište pronašli u nekom Marinovom znanstvenom zaključku, dijelu diplomatske karijere, ili su pak povezani s institucijom u kojoj je Emilio Marin proveo dio radnog vijeka.

Srednji vijek, novi vijek i suvremeno doba završna je cjelina Zbornika koja donosi novih 30 radova koji se također bave raznovrsnim temama. Epitafikom na hrvatskom području bavi se Stipe Botica, hrvatskim glagoljičnim tekstovima Stjepan Damjanović, o kartografskim prikazima Like i Krbave kod Marsiglija piše Hrvoje Kekez, Ivan Basić analizira dalmatinske biskupije i biskupe u aktima ekumenskog koncila u Nikeji, a kasnosrednjovjekovnim putopisima bavi se Tomislav Matić. Nekim suvremenijim i neuobičajenim temama za zbornike ovoga tipa, poput analize neautentičnih antičkih figurina i krivotvorevina, pozabavio se Darko Periša, ili pak analizom masovnih medija koji govore o srednjem vijeku Jerko Valković, analizom Matoševih rimskih feljtona Dubravka Oraić Tolić istraživanjem rizičnih faktora za nastanak recidivizma kod maloljetnih delikvenata Ina Stašević i Darko Ropac te analizom odnosa s medijima na primjeru suradnje Ureda za odnose s javnošću Hrvatskog katoličkog sveučilišta i medija Suzana Obrovac Lipar... Samo ovaj kratki navod nekolicine probranih tema dovoljno pokazuje kolika je raznovrsnost i šarolikost djela koja su se okupila u ovom segmentu zbornika i koja zorno pokazuju koliko je znanstveni rad Emilija Marina poslužio kao ishodišna inspiracija znanstvenicima najrazličitijih područja. Uz navedene autore svoj su mu doprinos dali i sljedeći autori: Bernard Ardura, Francesco Buranelli, Đuro Deželić, Nikola Eterović, Katarina Horvat-Levaj, Mirela Hrovatin, Mario Kevo, Stjepan Kušar, Vinicije B. Lupis, Mirjana Matijević Sokol, Tihomil Maštrović, Milan Mihaljević, Roko Mišetić, Mario Bara, Filip Galović, Sanja Nikčević, Slobodan Prosperov Novak, Antun Sbutega, Odilon-Gbènoukpo Singbo, Ivan Supičić, Radoslav Tomić i Stanislav Tuksar.

Kratak pregled slavljeničkog zbornika jasno pokazuje da njegova vrijednost ne leži samo u tome što se na jednom mjestu okupio velik broj znanstvenih radova, nego i u tome što obim i raznolikost tema koju ti radovi pokrivaju čine ovaj zbornik vrijednim doprinosom brojnim humanističkim strukama. Zbornik će zainteresirati i arheologe, i povjesničare, i lingviste, i klasične filologe, i povjesničare umjetnosti, ali i, kako smo vidjeli iz probranog popisa tema i imena svih onih koji su u ovom zborniku tiskali svoj rad, brojne druge stručnjake. Njima će, kad jednoga dana budu istraživali određene teme, zasigurno i ovaj zbornik doći u ruke, jer je eklektična raznovrsnost njegova opusa zorno svjedočanstvo i blistave raznovrsnosti interesa samog Emilija Marina koji se tijekom svoje duge znanstvene karijere uputio u mnogim pravcima i kročio brojnim stazama na kojima će njegove korake sada moći slijediti i nastaviti i drugi zaljubljenici u prošlost.

Ana Pavlović